

SNEŽNIK

splošna banka koper

Včerajšnje ceste za danes in jutri

Številnih primerih prometnih nesreč na slovenskih cestah in za mnoge spornim delogom novega zakona, ki naj bi zmanjšal vse večji cestni "krvni davek", se namerno za ramere na Ilirskobistriškem vsaj znošne, če ne celo vzorne. Vendar to velja za majhno število nesreč s smrtnim izidom, nikakor pa ne za ogromno materialno škodo in številne poškodbe voznikov in njihovih sopotnikov na cesti Podgrad - Ilirska Bistrica, eni izmed najnevarnejših cest daleč naokoli, čeprav je mogoče povedati, da tudi ostale ceste v občini niso kdove koliko na boljšem.

Priloga pred sprejemom republiškega proračuna - v seznam prednostnih nalog ministrstva za promet in zveze so bile vključene vse predlagane ceste oziroma njihovi odseki na Ilirskobistriškem (rekonstrukcija dela ceste Ilirska Bistrica - Podgrad, asfaltiranje zadnjih treh kilometrov ceste Ilirska Bistrica - Zabiče - Novokračine, asfaltiranje dela ceste Spodnja Bitnja - Prelož od Prelož do Pregarj, s katerimi je bil namenjen tudi obisk v Ilirski Bistrici seznanjen tudi Zaro Pregelj, predsednik parlamentarnega Odbora za infrastrukturo in promet - so se izkazala za skrajno optimistični. Naj letošnji državni proračun cestam na Ilirskobistriškem ni namenil niti stotina. Vprašanje je, kaj pri pristojnih lahko dosežemo, nameravani protesti župana in občinskega sveta. Bežen pregled letošnjih investicijskih projektov za ceste RS pokaže, da je tudi

ostalih regionalnih in magistralnih cest v širši okolici na njem le za vzorec. Kaj storiti, da bi Občina Ilirska Bistrica ob močno spremenjenih razmerah (državna meja, carinski terminal, povečano število osebnih vozil domačinov in tujcev v občinskem središču) odpravila udeležencem pred vključitvijo v promet vsaj nekaj bojazni? Trkanje na vest posameznikov in družbe je najbrž premalo. Se v državi Sloveniji lahko nekaj doseže le z zaporami prometnic in stavkami najrazličnejših vrst, ki samo v nekaterih okoljih izsilijo od nje obiske ministrov, "moralno zadoščenje" ali kup denarja za majhne in vprašljive rezultate, večina, zlasti tisti, ki še naprej ostajajo na robu tudi v geografskem smislu, pa je deležna samo drobtin in - kot kaže ilirskobistriški primer - včasih niti tega ne.

Nadaljevanje na 2. strani

Posledice prometne nesreče, ki se je zgodila 8. avgusta zaradi spolzkega cestišča na cesti v bližini Harij. (Foto: D. Cek)

PAPIRNICA

Linea Art

BAZOVIŠKA 19, TEL./FAX: 067/42-077

*****

CENJENI KUPCI!

PRI NAS DOBITE VSE ZA ŠOLO PO NAJUGODNEJŠIH CENAH.

V AVGUSTU IN SEPTEMBRU

VAM NUDIMO VELIKO IZBIRO

KVALITETNIH TORB, PERESNIC, RAVNIL, BARVIC

ZVEZKOV (VELIKI OD 84 SIT, MAJHNI OD 48 SIT DALJE),

SCHWAN FLOMASTROV, MARKERJEV

IN OSTALIH ŠOLSkih POTREBŠČIN.

V prihodnjih letih bo šolski prag prestopilo manj otrok

V šolskem letu 1995/96 bo prvi razred na sedmih osnovnih šolah v Občini Ilirska Bistrica obiskovalo 158 otrok (Pregarje 3, Podgrad 14, OŠ A. Žnideršiča 52 - dva oddelka, OŠ D. Ketteja 62 - dva oddelka, Jelšane 7, Kuteževo 5 in Knežak 15), kar je sicer natančno toliko kot lani, vendar uradna statistika beleži vse od letnika 1986, ko se je rodilo 198 otrok, upadanje števila novorojencev. Leta 1992 je število prvič seglo pod 100 in približno toliko otrok se je rodilo tudi lani. Ilirskobistriške osnovne šole se med seboj razlikujejo tudi po načinu pouka: na Pregarjah so štiri kombinirani oddelki (po dva razreda skupaj), v Jelšanih sta dva kombinirana oddelka (1. in 2. ter 3. in 4. razred), v Kuteževem poteka pouk v dveh izmenah dopoldne in popoldne, na OŠ A. Žnideršiča pa je še oddelek s prilagojenim programom. V naslednjih letih bo kritično predvsem na Pregarjah, saj bodo prvi razred obiskovali povprečno trije otroci.

Ministrstvo za šolstvo in šport Republike Slovenije si prizadeva, da tudi na Ilirskobistriškem ne bi ukiniteli nobene šole, posebej na občinskem obrobju, ki spada med demografsko ogrožene predele. Poleg tega imajo šole v teh krajih še čisto drugačne pomene, saj so za prebivalce nekakšni centri kulturnega in ostalega dogajanja - njihova ukinitve bi jih v vsakem pogledu še bolj osiromašila. Šola še vedno pomeni mladost in kjer je mladost, tam je tudi življenje.

V šolskem letu 1995/96 bo pouk na nekaterih osnovnih šolah v občini obiskovalo tudi 68 beguncev, ki bodo predvidoma razporejeni v največ pet ilirskobistriških osnovnih šol. Število otrok iz Bosne in Hercegovine je le približno, ker se zaradi selitev spreminja iz dneva v dan. Večina jih prihaja iz trnovskega begunskega centra, nekaj pa jih živi tudi pri posameznih družinah (12). Ti otroci so še v preteklem šolskem letu obiskovali osnovno šolo v begunskem centru, po dogovoru med vladama Republike Bosne in Hercegovine ter Slovenije pa bodo od šolskega leta 1995/96 redno obiskovali slovenske

šole. Mali nesrečniki se bodo z večjimi ali manjšimi težavami vključili v pouk, v posameznih oddelkih pa bodo lahko največ trije begunci zaradi tega, da ne bi prišlo do motenja ustaljenega načina dela. Problematično bo predvsem veliko število beguncev, ki bodo letos obiskovali 5. razred (13), ker je na obeh šolah v Ilirski Bistrici prostora samo še za tri. V tem primeru bo moralo posredovati ministrstvo, verjetno pa bo prišlo do odprtja še enega oddelka na OŠ A. Žnideršiča. Po republiških normativih naj bi bilo v posameznem razredu do 5. razreda največ 28, od 6. do 8. razreda naprej pa največ 32 učencev; 2 oddelka (55 učencev) na OŠ A. Žnideršiča bi lahko sprejela le enega begunca, v OŠ D. Ketteja pa so trije (82 učencev) in je torej prostora le še za dva. Prevoz za begunce bo organiziran posebej, najverjetneje s šolskimi kombiji. Stroške za šolanje beguncev bo pokrilo ministrstvo za šolstvo in šport, s posredovanjem raznih fondacij bodo dobili še knjige in učne pripomočke. V trnovskem begunskem centru bodo v popoldanskem času obiskovali še pouk ma-

terinega jezika, zgodovine in geografije Bosne in Hercegovine, ki ga v slovenskih šolah ni. Popoldanski pouk bo organiziran podobno kot doslej - tako so se dogovorili tudi na sestanku 27. julija, ko je bil v Ilirski Bistrici Uglješa Uzelač, ambasador BiH v Sloveniji in Ferhat Šeta, svetovalec za šolstvo na bosanski ambasadi.

Rast prebivalstva v Občini Ilirska Bistrica ne presega 25% povprečne rasti prebivalstva v Republiki Sloveniji že od leta 1981 dalje, poleg tega pa je tudi indeks staranja prebivalstva višji kot 25% povprečne rasti v državi, kar občino, razen Krajevnih skupnosti Ilirska Bistrica, Vrbovo, Koseze in še nekaterih naselij znotraj posameznih krajevnih skupnosti, uvršča med demografsko ogrožena naselja. Občina Ilirska Bistrica že dalj časa sodi med najstarejše občine v Sloveniji, zato je država taka področja podpirala na ta način, da je z nepovratnimi sredstvi omogočila izboljšanje infrastrukture, mnogo slabše od republiškega povprečja (ceste, telefonija itd.), zadnji dve leti pa še družbene dejavnosti, predvsem razširitev nekaterih šol in gradnjo zdravstvene postaje v Podgradu. Na podlagi Zakona o vzpodbujanju demografsko ogroženih območij v Republiki Sloveniji iz leta 1990 država za tovrstne naložbe zagotavlja v mejnih krajevnih skupnostih (10-kilometrski pas) do 50% vrednosti posameznih naložb, investicije v ostalih pa do 25%.

Odprto pismo uredništvu Informativnega programa TV Slovenija

Organizacijski odbor za pripravo osrednje primorske proslave ob 50-letnici konca druge svetovne vojne in zmage nad nacifašizmom ter ob dnevu državnosti izraža globoko razočaranost in zaskrbljenost zaradi načina poročanja o tej svečanosti na TV Slovenija.

Na osrednji primorski slovesnosti, ki je bila 25. junija 1995 v Ilirski Bistrici, se je zbralo približno tri tisoč ljudi iz Primorske, slovenskega zamejstva v Italiji in iz sosednjih krajev Hrvaške, vsi pa so bili navdušeni nad pripravo in izvedbo proslave. K temu sta prav gotovo pripomogla tudi slavnostna govornika akademik Ciril Zlobec in zunanji minister Zoran Thaler, znameniti Tržaški partizanski pevski zbor Pinko Tomažič pod vodstvom zborovodje Oskarja Kjundra, Pihalni orkester Divača-Koper in ostali nastopajoči.

Svečanost je bila vsekakor vredna dostojne predstavitve v medijih, kar so tiskani mediji in radijske postaje, za razliko od TV Slovenija, tudi celo-

vito storili. Očitno pa se urednikom osrednje nacionalne televizije ni zdelo vredno, da bi dogodku posvetili primerno pozornost in ga uvrstili v osrednji TV dnevnik ob 19.30, ampak so prispevek o proslavi v Ilirski Bistrici objavili šele v tretjem TV Dnevniku po 22. uri. Dogodka niso omenili niti v prvem TV Dnevniku ob 17. uri, čeprav je TV Koper-Capodistria do takrat že pripravila prispevek in ga poslala v Ljubljano. Po vsem naštetem se nam nehotite vsiljuje razlaga, da se na TV Slovenija preprosto ne zmenijo za dogajanja južneje od Ljubljanske kotline.

Kako sicer razložiti dejstvo, da je TV Slovenija o slovesnosti v Kočevskem rogu poročala prav v vsakem informativnem programu (kar je seveda vsekakor prav), da je neposredno prenašala ljubljansko svečanost na Kongresnem trgu in "vseslovensko" proslavo v Cankarjevem domu, dogodku v Ilirski Bistrici, ki je pomenil osrednjo proslavo za petino Slovenije, pa je namenila nehalno minutko v tretjem TV Dnevniku. Ne bi se radi vtikali v uredniško delo

na TV Slovenija, vendar pa mislimo, da bi kot neodvisni nacionalni medij lahko presojali dogodke bolj objektivno. S kakšno razlago ste torej s svojim poročanjem dogodek v Ilirski Bistrici popolnoma razvrednotili, denimo v primerjavi z dogodkom v Kočevskem rogu? Objektivnost vsekakor ni pogojevala tovrstne izbire, za kaj drugega pa naj na TV Slovenija ne bi bilo prostora. Z vašim poročanjem ste (hote ali nehote) tudi na nek način ustregli željam dela današnje politike, ki se zavzema za relativizacijo in razvrednotenje narodnoosvobodilnega boja ter partizanskega in tigrovskega gibanja. Upamo, da je to samo naše uganje in površna razlaga.

In še nakaj. Vsi plačujemo naročnino TV Slovenija, tako Primorci, kot Ljubljančani, Štajerci ... Zato je takšno početje TV Slovenija najmanj nekorektno do njenih naročnikov in nepošteno do vseh Primorcev.

Za organizacijski odbor:
Zorko Šajin

PROMET

Nevzdržne razmere na cesti Il. Bistrica - Podgrad

Na cestah v ilirskobistriški občini se je letos pripetilo 153 prometnih nesreč, v katerih je prišlo do ogromne materialne škode, smrtnega primera, hujših in lažjih telesnih poškodb. Po gostoti na kilometer posamezne ceste se je največ prometnih nesreč pripetilo na regionalni cesti Podgrad - Ilirska Bistrica. Glede na število prometnih nesreč je stanje na tej cesti tako kritično, da se ni mogoče izogniti proučevanju najpogostejših vzrokov in iskanju hitrih ter učinkovitih rešitev. Če za celotno traso ni denarja, bi za začetek veliko storili s saniranjem nekaterih kritičnih odsekov cestišča - za ilustracijo velja omeniti obnovljen odsek ceste pri Zalčju, na katerem je pred leti prihajalo do številnih nesreč, po obnovitvi in razširitvi v lanskem letu pa je ta del ceste postal razmeroma varen, čeprav nihče ne ve, zakaj so nekateri ovinki nagnjeni v nepravo smer.

Pri tem ne smemo prezreti dejstva, da je število prometnih nesreč na enajstih kilometrih ceste od Il. Bistrice do Podgrada precej višje, ker jih veliko ostane neprijavljenih. Po uradnih podatkih naj bi bila vzrok za skoraj vse prometne nezgode "neprilagojena histrost glede na stanje ceste". Ker je cestišče ozko, ovinkasto, asfaltna podlaga pa skoraj povsem uničena se zdi, da večje hitrosti niti niso možne in da na število nesreč odločujoče vpliva nemožne stanje na cestišču. Večina nesreč se pripeti na mokrem in spolzkem cestišču, najpogosteje ob prvem dežju. Nevarni so tudi odseki, kjer ni urejeno odvodnjavanje in po cestišču tečejo hudourniki in potoki, zlasti ob nižjih temperaturah. Iz krajevnih zgostitev nezgod lahko tudi nepoznavalec zaključí, da gre na tej cesti za nekaj pravih črnih točk, predvsem pri vasi Dobropolje, na ovinku pod Harijami (prav tu je v torek, 8. avgusta, prišlo do prometne nesreče, v kateri so bili hudo poškodovani štirje ljudje, dva od treh avtomobilov pa sta zgorela), pri Zalčju, na zoženem cestišču skozi Harije in na ovinku v bližini nekdanjega predora pri Podgradu. Na vseh teh odsekih je in bo prihajalo celo do več nezgod na povsem istem mestu in včasih celo v istem dnevu.

Regionalna cesta Ilirska Bistrica - Podgrad je državna, tako da za vse dejavnosti v zvezi z njenim obnavljanjem skrbi Direkcija za ceste Republike Slovenije, vključno z izvedbo projektne dokumentacije. Za tekoče vzdrževanje je pristojno Cestno podjetje Koper, ki ima z omenjeno direkcijo pogodbo. Cestno podjetje dobi za vzdrževanje določeno vsoto denarja, s katerim lahko le krpa luknje in opravlja manjše posege, ki ne pripomorejo k večji prometni

varnosti. Tudi asfaltne zaplate, s katerimi so pred nekaj dnevi vsaj za silo pokrpalí cesto pred križiščem v Podgradu in nekaj povsem uničenih robov cestišča, so le začasna in neustrezna rešitev, ki bo pod težo tovornih vozil hitro izničena.

Občina je po besedah Vojke Lenarčič pripravljena sodelovati pri pripravi dokumentacije, odkupa zemljišč itd., saj gre v primeru ceste od Ilirske Bistrice do Podgrada za posodabljanje in širjenje, ne pa samo za asfaltiranje, kot v primerih Zabiče - Novokračine ali Prelože - Pregarje. Pri saniranju ceste skozi naselja bi občina lahko dosegla le sočasno urejevanje ceste, pločnikov in prometne signalizacije.

Brez pritiska na Ljubljano se najbrž ne bo kaj bistvenega spremenilo, če se sploh kdaj bo. S saniranjem nevarnih odsekov ali z novo (bolj grobo asfaltno prevleko) in pravilnimi nagibi na ovinkih, bi lahko preprečili veliko nesreč in vloženi denar bi se hitro povrnil, če številne telesne poškodbe sploh lahko merimo z denarjem. Ob nespremenjenem stanju bodo zavarovalnice še naprej izplačevale velike vsote, posamezniki pa si bodo, velikokrat brez svoje krivde, praznili žepa. Ime ali naziv investitorja je v primeru obnovitve ceste Il. Bistrica - Podgrad brez pomena, sicer bi jo bilo ob prvem dežju najbolje zapreti do takrat, ko bi se osušila in omogočala kolikor toliko varno vožnjo. O tem pričata tudi dva avtomobila, ki sta zdrsnila z mokre ceste med Harijami in Dobropoljem v ponedeljek, 28. avgusta, zjutraj. Težko je določiti mejno histrost za normalen promet ob tako poraznem stanju cestišča, ko ima lahko najmanjši pritisk na zavoro velike in neprijetne posledice.

Po podatkih Zavoda Republike Slovenije za statistiko je bilo konec lanskega leta v ilirskobistriški občini prijavljenih 5173 osebnih avtomobilov. Vseh registriranih vozil (tovornjaki, dostavna vozila, motorna kolesa, traktorji, prikolice itd.) je bilo do konca letošnjega marca 6768. Osební avtomobil je prišel na Ilirskobistriškem približno na 3 prebivalce, kar se skoraj ujema z republiškim povprečjem. Po reformi lokalne samouprave Občina Ilirska Bistrica s številom prijavljenih osebnih avtomobilov presega občine Postojna (4780), Pivka (2030), Hrpelje Kozina (1518) in Divača (1447), zaostaja pa za Sežano (5316), ki je bila poleg Nove Gorice v Sloveniji najbolje opremljena občina, saj je osebni avtomobil v teh dveh okoljih prišel že na 2,2 prebivalca. Od 147 slovenskih občin zavzema Občina Ilirska Bistrica po številu prijavljenih osebnih avtomobilov 33. mesto. Med najnovejšimi avtomobili visokih kubahur ter zasoljenih cen in tistimi, ki skoraj sodijo v muzej, so seveda velikanske razlike, saj stopnja obnove voznega parka v občinah veliko pove o uspešnosti njihovega gospodarstva, kupni moči in večanju socialnih razlik med občani. Po osamosvojitvi Slovenije si je v ilirskobistriški občini privoščilo nov avtomobil, izdelan v letih 1992, 1993 in 1994, 39,2% registriranih lastnikov, kar zadostuje za 37. mesto v Sloveniji. Po teh podatkih zaostajamo za občinami Sežana, Hrpelje Kozina (obe 42,8%), Divača (40,7%), Postojna (40%), prehiteli pa smo občino Pivka (38,2%). Občina Ilirska Bistrica je po obeh merilih uvrščena v prvo tretjino slovenske razpredelnice, če tudi si večina lastnikov starih avtomobilov še lep čas ne bo mogla privoščiti kaj boljšega in ima veliko več možnosti, da v primeru prometne nesreče utrpi lažje ali hujše telesne poškodbe.

Tudi ostale ceste na Ilirskobistriškem so slabe, ker so podvržene eroziji in živahnemu potresnemu delovanju. Nevaren je tudi most čez Reko pri Lesonitu z nesprejemljivimi ovinki, nezavarovana cesta za pešce od Ilirske Bistrice do Zabič, cesta skozi Knežak, križišče pri Matetu in pri gostilni Perkan, del ceste proti Transportu, kjer prihaja zaradi množice vozil, prehitre vožnje in zavijanja na bližnje parkirne prostore do nesreč zaradi ozkega in ob robovih povsem uničenega cestišča. Tudi magistralna cesta Postojna - Rupa ni taka, kot bi morala biti. Še naprej se bomo vozili po makadamu na delu regionalne ceste Prem - Obrov, kjer je asfalt na odseku pod Pregarjami že tako dotrajan, da sploh ni sledu o tem, da je tam kdaj bil in trije kilometri ceste od Zabič do Novokračin, ki bi z maloobmejnim prehodom razbremenila Ilirsko Bistrico in mednarodni mejni prehod v Jelšanah. Tudi cesta Ilirska Bistrica - Sviščaki je le napol asfaltirana, obstoječi asfalt pa je pred leti v celoti financirala občina. Letos je država na Ilirskobistriškem primaknila sredstva le za popravilo mostu v Spodnji Bitnji in za novo asfaltno prevleko neznanega dela cestišča pri Topolcu, ki ga je poškodovalo plazenje tal.

PREJELI SMO

Ali so zakoni res enaki za vse

Gospod Aleksander in gospa Lidija Sirolo iz Ilirske Bistrice, Bilčeva pot 7, sta ob svoji stanovanjski stavbi prizidala polovico nove in se z družino vselila vanjo, nakar sta 23. maja 1981 popolnoma porušila še staro stanovanjsko stavbo in hlev z namenom, da zgradi še ostalo polovico nove stanovanjske stavbe in naredita skupno ostrešje. Ker sta bili omenjeni stavbi na meji z najino parcelo kakih 5 metrov nižje, je zemljišče ob rušenju izgubilo oporo, pri tem pa se je odtrgal tudi del najinega zemljišča. Zato sta morala soseda zgraditi nov podporni zid. Do tu je bilo vse lepo in prav, če ne bi z njim posegla v najino zemljišče. Takoj sva obvestila medobčinskega urbanističnega inšpektorja, ker naju o posegu ni nihče nič vprašal. Medobčinski urbanistični inšpektor je, kot je razvidno iz njegovega zapisnika z dne 26. maja 1981, prišel že četrti dan po rušenju stavb in ugotovil, da Sirolova nimata potrebnih dovoljenj ter odločil, da si morata le-ta pridobiti.

Sirolova sta vložila prošnjo le za adaptacijo (čeprav je to popolna novogradnja) šele 28. avgusta 1981. Ves ta čas sta pridno in nemoteno gradila. Že 2. septembra 1981 je bila ustna obravnava, na katero pa kot soseda nisva bila vabljena. 15. februarja 1982 sva pismeno obvestila medobčinskega urbanističnega inšpektorja, da je navedena "črna gradnja" že pokrita in da z delom nadaljujejo. Ker medobčinski urbanistični inšpektor ni odgovoril, sva se 8. januarja 1983 obrnila na Republiški urbanistični inšpektorat, od koder sva dobila odgovor št. 19. januarja 1983 (št. 350/d-33/82 ing. MM/MŠ). V njem je jasno zapisano, da je medobčinski urbanistični inšpektorat zgoraj navedenima investitorjema izdal odločbo o ustavitvi gradnje stanovanjske hiše že 20. septembra 1982 in da je bila zadeva predložena pristojnemu občinskemu organu za urbanizem, ki bi moral sprejeti odločitev o spornem objektu v skladu s predpisi.

Omenjene odločbe pa investitorja nista spoštovala, saj sta nadaljevala z gradnjo. Omeniva tudi to, da je bilo lokacijsko dovoljenje sicer izdano 13. maja 1983 (št. 351-215/81-4/3), vendar je bilo z odločbo Republiškega komiteja za varstvo okolja in urejanje prostora 21. maja 1985 odpravljeno in vrnjeno organu prve stopnje v ponovno odločanje, ker se ni glasilo na novogradnjo, ampak le na adaptacijo in ker je bil izveden poseg v najino zemljišče. Z dvema odločbama je bila rešitev zadeve naložena referentki, gospe Damjani Jeršinovič, ki vodi postopke pred izdajanjem lokacijskih dovoljenj. Od takrat referentka v tej zadevi ni storila popolnoma ničesar. Ves čas se je le izgovarjala in zatrjevala, da ni pristojna za reševanje zadeve in da gradnjo lahko ustavi le inšpekcija. Na drugi strani sta obe inšpekciji, tako medobčinska kot republiška, ki je izdala odločbo o ustavitvi del, trdili, da je s tem njunega postopka konec in da mora zadevo rešiti gospa Damjana Jeršinovič.

In tako teče začarani krog vseh dolgih 13 let. Republiški urbanistični inšpektorat v dopisu št. 350/D-84/88 (20. avgusta 1994) in v dopisu št. 350-01-13/95 sv/sp (9. februarja 1995) navaja, da je omenjena referentka za vodenje postopka pred izdajo lokacijskih dovoljenj povedala, da postopek še ni zaključen. Za najin dopis z dne 1. marca 1995, v katerem sva jo prosila za odgovor do 31. marca 1995, očitno nima časa. Tu se vidi, kako nevestno opravlja svoje delo. Pripomniti je treba, da nekdanji občinski upravni organ za

urbanizem sedaj spada pod Ministrstvo za okolje in prostor Republike Slovenije. Z zadnjim dopisom (št. 350-01-13/95 TR), ki ga je Ministrstvo za okolje in prostor RS 19. julija 1995 naslovlilo na gospo Branka Celina, načelnika Upravnih enot Ilirska Bistrica (podpisal ga je glavni sekretar gospod mag. Dušan Jeršinovič za neresitev "črne gradnje" lovih in naročeno, da v "roku 8 dni" tovitve reševanje zadeve na podlagi odst. 41. a člena zakona o urbanističnem planiranju oz. 242 člena zakona o sšnem upravnem postopku v skladu s drugostopno odločbo in da nas o ukrepih obvestite." Od takrat je minil mesec, pa spet nič!

Če bi postopek od vsega začetka v skladu z zakoni in predpisi, ki veljajo za vse državljane Slovenije in bi tudi za Sirolova, in v katerih je jasno določeno in napisano, kaj in kako morajo riniti, verjetno ne bi bilo vsa ta leta fizičnih napadov Sirolovih na najino snimi poškodbami, zaradi katerih trajne posledice. Zadnje telesne poškodbe, ki so jih nama prizadejali Sirolova junija letos še zdraviva, o čemer najini zdravniški spričevali in posebnih podatkih

Za gospoda mag. Stanislava Prusa, župana Občine Ilirska Bistrica, pa smo, in bolj kot vse drugo, pomembnejše koki, ki jih nemoteno za delo rabo rediva že 35 let, vse od takrat stanujeva v sedanji hiši in to v ogroženi dvorišču z mrežo oziroma v kleti. Zato si jih je prišel 3. julija osebno ogledati ukrepat, čeprav je poslal na ogled lokalno inšpektorico že 24. maja 1995. Prav ona nama je z dopisom št. 4. dne 14. junija 1995 naložila (z žigom) priskrbiti dovoljenje za rejo peruriranja Z velikimi mukami sva ugotovila, da upravni organ je pristojen za izdajo tovrstnih dovoljenj. Po zastarelem odločanju psov ter reji ostalih domačih val" iz leta 1978, za katerega nisva izvedeti, ali je še v veljavi ali ne, členu zapisano: "Ob individualnih stanovanjskih hišah je za lastne potrebe moma dovoljeno rediti manjše številne rutine in kuncev v primernih in drugih prostorih ter na krajih, kjer to ne sosedov. Izjemno dovoljenje za rutine in kuncev po prejšnjem odločanju izda oddelek za gospodarstvo in in Rečeno nama je bilo, da omenjeni vlek tovrstnih dovoljenj ne izdaja več sva prošnjo vložila pri referentu za tistjstvo oziroma Upravni enoti Ilirske strica že 17. junija 1995. Zaradi tega v roku enega tedna nisva uspela dostaviti zahtevanega dovoljenja. deležna županovega obiska.

Mogoče se bo nekoč tudi v Ilirski ci spoštovalo zakonite roke upravnih stopkov in delalo po predpisih, ki veljajo za vse enako. Gospod Župano bo morda v prihodnosti lotil reševanje ke pomembnejše zadeve kot pregled koki. Priprčana sva, da bi se morali posvetiti varovanju družbenega pženja (javno dobro - ceste in vodov) odpovedovati že naročenih in delov denih meritev izpostave mej po pose zemljiškega katastra.

Ilirska Bistrica, 23. avgusta 1995
Franc in Joža
Bilčeva pot 9, Ilirska Bistrica

Posnetki iz arhiva ilirskobistriškega sodnika za prekrške niso ravno najnovejši, vendar veliko povedo o dogajanju na odseku ceste Ilirska Bistrica - Podgrad pri vasi Dobropolje.

Marko Novak, pesnik

Adagio za nedotipane oblike življenja

Bistričan Marko Novak (roj. 1967) je julija leta 1992 končal študij na Pravni fakulteti v Ljubljani pri prof. dr. Boštjanu M. Zupančiču. Po opravljenem sodnem pripravništvu je dobro leto kasneje odšel na študijsko izpopolnjevanje v Združene države Amerike in se odzval na enega izmed pesniških natečajev. Njegova angleško pisana pesem "Nero And The End Of The Century/Neron in zaton stoletja", s katero se je uvrstil v antologijo "A Far Off Place", ki jo je lani izdala The National Library of Poetry iz države Maryland, je vsekakor dovolj velik razlog za pogovor, saj se zdi, da je v svetu na prelomu tisočletja, v katerem je vse resnično in vse laž, med stenami neslišnosti, vzrika, sloge in razprtije, mogoče iskati zavetje in podobe prejšnjega le v umetniški lepoti. Naj povem še to, da Marko Novak tudi letos sodeluje na podobnem natečaju in v tišini pripravlja svojo prvo pesniško zbirko. Prevod pesmi "Neron in zaton stoletja" je delo prof. Zdenke Šlenc.

V Sloveniji je veliko mladih ljudi, ki bi radi svoje znanje izpopolnili na eni od univerz v najrazvitejših državah sveta. Prostora za vse ne bo nikoli in vendar lahko tudi pravnik in pesnik iz Ilirske Bistrice pride v Združene države Amerike. Kako?

Izobraževanje in bivanje v ZDA mi je omogočila štipendija ameriške vlade - t. i. Marshallova štipendija (Marshall Fellowship). Imel sem izredno srečo, da sem to štipendijo dobil. Mislim, da se tega takrat niti zavedal nisem in sem v tujino kar nekako težko odšel. Vendar danes menim, da je bila to zame izkušnja neprecenljive vrednosti ... Takšno štipendijo podeljuje ameriška vlada v Sloveniji skoraj vsako leto, že vse tja od padca komunizma, namenjena pa je predvsem študentom iz Vzhodne in Centralne Evrope ter v glavnem študiju ustavnega prava. S pomočjo te štipendije sem opravil magistrski študij na pravni šoli Univerze Georgetown v Washingtonu, D. C.

Kmalu po prihodu v ZDA sem se poleg prava začel temeljiteje zanimati tudi za ameriško poezijo - veliko ameriških (in seveda tudi angleških) avtorjev sem bral že prej, predvsem v prevodih in nekaj malega tudi v originalu - in se tudi sam poskusil v pisanju. Po dobrem mesecu trdega dela sem postal eno izmed svojih pesmi na natečaj in ...

Tisočkrat potrjeno spoznanje, da se pesnik rodi in ne naredi, je vzrok za naslednje vprašanje: kdaj ste se začeli zanimati za poezijo in zakaj pišete pesmi?

Poezija se je pri meni pojavila relativno pozno. Zanj sem se začel resneje zanimati šele nekje v poletju leta 1991, ko sem bil v četrtem letniku fakultete. Med poletnimi počitnicami sem začutil neko nezadržno potrebo, da bi prebral čim več poezije. Veliko sem zahajal v knjižnico na Titovem trgu in prebiral predvsem dela Lorce, Rilkeja, Kavafisa, Whitmana, Shakesperea ..., od domačih pa Gradnika, Kocbeka, Murna ... in sodobne slovenske pesnike od Tomaža Šalamuna do Aleša Debeljaka in Uroša Zupana. Pisati sem začel nekje pozimi leta 1991 in moja prva pesem je imela naslov "Prebujenje". Seveda so bili to le skromni začetki in tega si nikomur nisem upal niti povedati, kaj šele pokazati, vse do danes, ko sem si do tedanjega časa pridobil nekakšno distanco. Sicer pa pišem iz neke notranje nuje, morda celo nagonsko, in pri tem zelo uživam.

Poezija bolj kot svet spreminja pesnika. Kaj Vam pravzaprav pomeni v odnosu do Vašega poklicnega udejstvovanja? Se ukvarjate tudi s kakšno drugo literarno zvrstjo?

Poezija mi pomeni precej več kot pravo, čeprav sem najprej študiral pravo in nisem imel pojma o tem, da bom nekoč pisal pesmi. Sicer pa se spominjam, ko me je učiteljica umetnostne zgodovine na sežanski srednji šoli spraševala, če pišem pesmi. Tedaj se mi o tem niti sanjalo ni, sedaj, iz perspektive, pa izgleda, da je ona vedela o meni precej več, kot sem takrat vedel o sebi sam. V ospredju je gotovo poezija, pravo pa mi pomeni nekakšen hobi. Pravo mi omogoča preživetje v materialnem smislu, poezija pa v duhovnem. Od poezije se ne da živeti, bohemov - pesnikov je pravzaprav izredno malo, saj poezija zahteva trdo delo, disciplino in predvsem celega človeka. Če uporabim morda že izguljeno frazo: popoldanskih pesnikov ni. Res pa je, da pravnik sploh niso redkost v poeziji. V Sloveniji sta bila pravnik Prešeren in Gradnik, Pavček recimo še piše ..., v svetovni poeziji pa Wallace Stevens, Joseph Brodsky. Poskusil sem se tudi z nekaj kratkimi zgodbicami, ki jih sicer nisem nikoli objavil, čutim pa, da mi v glavnem leži pisanje poezije - lahko so to tudi pesmi v prozi, vendar mora ita za zgoščenost, nabitost verzov z energijo in predvsem za globino ... Tudi sam karakterno nisem nagnjen k pretirani gostobesednosti niti k pripovedovanju zgodb. Raje imam kratka odkritja ali razodetja v stilu vzhodnjaške haiku poezije, kjer gre le za tri vrstice, ki lahko povedo veliko več kot ne vem koliko sonetnih vencev. Res pa je, da živimo na Zahodu in se je v orientalsko dušo skoraj nemogoče živeti. Le kdo si v sedanjem času nenehna tekana lahko privoščiti razkošje vzhodnjaške kontemplacije? Seveda pri tem tudi moderni Japonci in Kitajci nimajo nič skupnega s starodavno umetnostjo, religijo ali filozofijo.

Mislim, da resnica počiva v zelo enostavnih stvarih, tako kot bog biva v detajlih. Predvsem pa, da je problem biti jasen, razumljiv in obenem globok, prepričljiv. To zmorejo le največji mojstri, saj najboljša poezija poleg kakšnih desetih odstotkov talenta zahteva v glavnem veliko dela, časa, odrekanja in popravljanja. Pesmi, ki se mi ne zdijo dovolj dobre pogosto končajo v košu. Za primer naj navedem, da je največji mojster haiku poezije Matsuo Baso pisal eno izmed svojih trivrstičnih pesmi celih petindvajset let. Danes pa, predvsem

mladi pesniki ne moremo potrpeti do naslednje objave v kakšni literarni reviji.

Vem za Vaše pesmi v bistriških "Stopinjah" in koprski "Fontani". Kje ste še objavljali?

Prvo objavo svojega cikla pesmi sem imel v ljubljanski "Sodobnosti". Nekako sem imel srečo, da so moje pesmi prišle do urednika Cirila Zlobca, ki jih je prebral in so se mu zdele v redu. Zatem sem imel v "Sodobnosti" še dve, v kratkem pa pričakujem tam še eno objavo. Dve pesmi so mi objavili tudi v novogoriških "Primorskih srečanjih".

Kakšen je Vaš odnos do klasičnega pesništva in kakšen do slovenske moderne in postmoderne poezije?

Mislim, da se da od starejših pesnikov veliko naučiti. Seveda moraš izbrati svojo pot, svoj način izražanja, predvsem pa te starejši lahko izredno obogatijo - tu mislim na bogastvo, ki ga prejemš v posrednem smislu. Mnogi ti lahko odprejo kotičke v tebi, kamor še nisi šel, si nisi upal, ali pa za te prostorčke enostavno nisi vedel, tako da ti v bistvu pomenijo lestev do samega sebe. Tako obogaten lahko vse skupaj postaviš v kontekst samega sebe in najdeš

tisto pot, ki je lastna samo tebi. Zato se sploh ne bi strinjal s tistimi pesniki, ki zavestno ne berejo nič, da se ne bi "okužili". Mislim, da smo vsi "okuženi" že s svojim rojstvom v človeško vrsto. Življenje se pojavlja v nepreštetih oblikah in bojazen, da posameznik ne more najti sebi lastnega izraza in biti drugačen, po mojem mnenju nima nobene oprijemljive osnove. Prepričan sem, da je to le vprašanje pesnikovega razvoja - ko je enkrat že uveljavljen in pozabi na ogroženost v tem smislu, tedaj seže iz sebe ven. Sodobna poezija je v bistvu tudi zame preživetje, hrana, spodbuda, ekosistem. Nima se smisla zapirati v slonokoščeni stolp. Nasprotno, zelo pomembno je druženje z drugimi pesniki, saj pesnik potrebuje drugega pesnika, ker v njem prebuja njega samega. Tu gre seveda za veliko projekcije tudi v psihološkem smislu, toda najpomembnejše za oba pesnika je, da se ta projekcija vrača nazaj kot bumerang in da se z vsakim tovrstnim stikom v obeh porodi nekaj novega.

Najmlajša generacija slovenskih pesnikov se je začela vračati k strogim pesniškim oblikam. Bi se lahko učila pesniškega jezika iz dveh knjig Jesihovih sonetov?

Mislim, da je potrebno pisati v takšni formi, kot jo pesnik čuti in potrebuje. Konec koncev je tudi prosti verz določena forma. Vsaka pesem (kot tudi življenje) ima svoj začetek in svoj konec, ki določata njeno obliko. Tu gre seveda za prepletanje oblike z vsebino in menim, da gre pri vprašanju, koliko strogo obliko pesnik potrebuje za svoj izraz, predvsem za njegovo notranjost in za to, koliko svobode si lahko privoščiti, da obenem ohrani svojo identiteto, z drugimi besedami: gre za nekakšen paradoks, za neko ujetost v prostosti. Pravzaprav ne vem, koliko se najmlajša generacija vrača k sonetu. Mislim, da Aleš Šteger, ki je nedavno izdal pesniš-

ko zbirko "Šahovnice ur" in nekako da med najbolj nadarjene pesnike mlajše generacije, v glavnem ne piše sonetov, poleg tega pa Jesiha ne mo več šteti med najmlajše. Mislim, pa so stroge pesniške oblike izraz, ki bo šele prišel, mogoče bo spet do izraza večja stopnja samodiscipline. Kaj mislim, ki je tako nujna za umetniško in sploh vsakršno ustvarjanje.

Vrniva se v Ameriko. Je tam dovolj cenjena in upoštevana ali jo žirajo "druge oblike umetnosti, film in video?"

Prav gotovo ljudje v Ameriki, tako v Sloveniji in drugod po svetu, vedo, dijo v kino kot na literarne večere, zija se v Ameriki v glavnem vrtiljaku univerz in raznih pesniških delavnic kolonij, ki so organizirane v njihovem okviru. Res pa je, da se v Ameriki precej ljudi ukvarja s poezijo in zunaj univerz se dogajajo razni literarni večeri in natečaji. Kar se tega tiče, Amerika prav nič drugačna od Slovenije, je, problem v Ameriki pa se pojavlja krat, ko želi pesnik objaviti zbirko revijalnih objav že nekako pride, pa je presneto težko objaviti. Zato je podatek, da v Ameriki pesniške ke izhajajo v približno enakem številu kot v Sloveniji, ob tem pa se seveda potrebno upoštevati dejstvo, je Američanov več kot stokrat več Slovencev in da angleščino, v kateri pišejo, bere cel svet, slovenščino pa maj nekaj več ljudi kot je Slovenija. Ameriki so problem tudi subvencije poleg tega pa ni nobena redkost, da pesnik včasih plačati objavo oz. nekakšno vstopnino za pristop k tiskalni, iz česar se potem delijo nagrade.

Pesniki v ZDA na literarnih večerih bivajo honorarje. Ali pesnik na drugi strani oceana, za razliko od Slovenije lahko živi od poezije? Se boste kdaj nekoč bolj posvetili?

Moram priznati, da se mi zdi popolnoma logično, da dobi pesnik za literarno čer honorar. Če ga dobi glasbenik, kaj ga ne bi tudi pesnik? Problem je v tem, da recimo rockovsko glasbo sluša znatno več ljudi kot jih bere poezija. Zato pa je tudi bančni račun

Nero And The End Of The Century

The Emperor's Rome was ready for the final ritual of wedding: the bride was death, the groom was ending century.

The future sun was veiled behind the dusky colors of uncertainty and Nero's thoughts were swinging through that closing time's cacophony.

The melody of his lute was like a leaf - descending from the throne - while performing the inexpungability of the noiseless October.

The trees, a strip of iron, the orchestra stalls drowning in the emptiness, a broken glass and wine's vapor as an old parchment sent back to the Mediterranean.

The ruins around the ivy, the dust and ashes left for his shadow-like long mind.

What an enlightenment for a dingy cosmopolitan who set on fire (all) the entrails of the midnight sun, broking his skeleton to be reborn in a cold but clearer morning!

Neron in zaton stoletja

Cesarjev Rim je bil pripravljen na končni poročni obred: nevesta je bila smrt, ženin stoletje v zatonu.

Sonce prihodnosti je bilo zastrto z mračnimi barvami negotovosti in Neronove misli so švigale skoz neubranost iztekaajočega se časa.

Melodija njegove lutnje je bila kot list - sestopajoč s prestola - ko je igrala neprebodljivo brezšumnost oktobra.

Drevesa, kos železa, orkestrska stojala, ki se pogrezajo v praznino, razbito steklo in vinski hlapi kot star pergament, povrnjen v Sredozemlje.

Ruševine okoli bršljana, prah in pepel, dedina edina za njegov kot senca dolg spomin.

Kakšna luč spoznanja za razvpitega svetovljana, ki je zažgal (vso) notrino polnočnega sonca in zabarantal svoj skelet za ponovno rojstvo v mrzlem, a bolj jasnem jutru!

RAZSTAVA

Abstraktni portreti Slavka Čečure

V soboto, 26. avgusta, je bila v Galeriji Hodnikov mlin odprta prva razstava v novi sezoni 1995/96. Akademski slikar Slavko Čečura se tokrat predstavlja s šestimi akrili na papirju iz cikla "Luč v temi", ki je začel nastajati letošnjega marca. Kot neumoren iskalec novih tehnik, "ki trenutno odgovarjajo njegovemu notranjemu izzivu", se je spoprijel z abstraktnimi portreti, na katerih so njegovi znanci in prijatelji, skratka ljudje, s katerimi živi. Njegove stare želje po sočasnem ustvarjanju, po čim tesnejši združitvi različnih vrst umetnosti, so končno našle ustrezen odmev in dopolnitev.

Razstavljeni portreti so nastali ob glasbeni spremljavi organista Andreja Pegana iz Trsta. Izkušen glasbenik, ki ima za sabo več kot sto koncertov v različnih krajih Evrope (najpogosteje je izvajal dela starih mojstrov, zlasti J. S. Bacha), piše tudi lastne skladbe. Sočasno nastajanje dveh avtorskih projektov je šele na začetku in njunemu stremelju še ni videti konca, saj sta vidni in slišni del cikla predstavila že v ljubljanskem študentskem naselju, po Ilirski Bistrici pa je na vrsti še Izola.

Slavko Čečura se tudi tokrat ni izneveril sam sebi in se kaže kot avtor z zrelim in prepoznavnim slikarskim znanjem, saj posluša v lepi maniri zabijati majhne in velike stvari z obrazov portretirancev. Živahne poteze življenjskega veselja, s katerimi jih barva, niso črne, ampak prepojene s "komično in kozmično vsebino"; ponekod jih razprši, vendar pretehtano odsevajo znamenja njegovih občutij in misli, sveta, spominov, hrepenenja in čisto navadnega vsakdana navadnih ljudi. Skozi belino je slikarjev pogled zazrt v kozmos, v sanje, ki jih s krasilnimi črnimi elementi in pridihom snovnosti ponekod bolj, drugje manj zapolnjuje. Abstraktni portreti Slavka Čečure so v prvi vrsti avtentična podoba slikarja in nekoliko manj potrebirancev, tako da iz posameznih slik veje avtorjeva neprikrita živahnost, ali z besedami Ivana Valenčiča "ena od luči, ki je predrta temo današnjega trenutka". Razstava bo odprta do 16. septembra.

katerimi jih barva, niso črne, ampak prepojene s "komično in kozmično vsebino"; ponekod jih razprši, vendar pretehtano odsevajo znamenja njegovih občutij in misli, sveta, spominov, hrepenenja in čisto navadnega vsakdana navadnih ljudi. Skozi belino je slikarjev pogled zazrt v kozmos, v sanje, ki jih s krasilnimi črnimi elementi in pridihom snovnosti ponekod bolj, drugje manj zapolnjuje. Abstraktni portreti Slavka Čečure so v prvi vrsti avtentična podoba slikarja in nekoliko manj potrebirancev, tako da iz posameznih slik veje avtorjeva neprikrita živahnost, ali z besedami Ivana Valenčiča "ena od luči, ki je predrta temo današnjega trenutka". Razstava bo odprta do 16. septembra.

B. Z.

GLEDALIŠČE

Obilica smeha v zaspanem poletju

Na odru za Sokolskim domom sta v petek, 11. avgusta, pred številnim občinstvom z igrama "Don Juan" in "Roka roko ubije" nastopila Matjaž Javšnik in Drago Milinovič, dobitnika letošnje Severjeve nagrade za amaterske igralce, ki jo podeljuje Zveza kulturnih organizacij Slovenije (ZKOS). Zasluge za njun nastop ima Filip-David Logar iz Vrbova, ki je letos končal prvi letnik Gledališke in lutkovne šole GILŠ - KODUM (Kozmopolitiska delavnica umetnosti).

Šolanje pod okriljem ZKOS poteka v obliki teoretičnih in praktičnih seminarjev, predvsem ob koncih tednov. V njej učenci (lani je bilo v prvem letniku 24, v drugem 16 in v tretjem 9 udeležencev) pridobivajo "osnove gledališke igre in režije, osnove lutkovne režije in animacije ter giba in plesa. Program dopolnjujejo še predmeti: glasbena vzgoja, jezikovna vzgoja, scenografija ter gledališka teorija in kritika." Slušatelji se torej pod vodstvom teoretikov, glasbenikov in igralcev mlajše generacije v treh letih seznanijo z vsemi najpomembnejšimi področji gledališkega ustvarjanja, v letošnjem letu pa jim bo od 6. oktobra do 31. maja 1996 na voljo 416 šolskih ur.

Predstava je temeljila na improvizirani igri in sodelovanju z gledalci, ki niso bili samo pasivni opazovalci dogajanja, ampak so dejansko sodelovali v njej. Igrati sta seveda imeli osnovno ogrodje, vendar sta jima igralca sproti dajala določene dodatke s tistim, kar jima je pač padlo na pamet. Na koncu predstave se jima je pridružil tudi Filip-David Logar, vendar njegov nastop ni bil dogovorjen, ampak ga je zahtevalo dogajanje na odru. Oba nastopajoča sta gledalce temeljito nasmejala

in vsaj nekoliko pregnala poletno mrtvilo v Ilirski Bistrici, o čemer pričča tudi dolžina nastopa, saj se je z načrtovane ure raztegnila na dve.

Matjaž Javšnik in Drago Milinovič sta bila v Ilirski Bistrici že drugič, saj sta z istima igrama, vendar v nekoliko manj sočnem jeziku, nastopila že junija v dvorani Doma na Vidmu, ko je Filip-David Logar z osnovnošolci 3. in 4. razredov iz obeh bistriških šol izvedel tri lastne igre ("Oddelek proti kraji", "Zlate hrenovke" in "Čarovniško šolo gospe Zmede"). Filip-David Logar je od lanskega oktobra do letošnjega junija vodil dramski krožek, vendar se je vseskozi ubadal s številnimi težavami, ker v Ilirski Bistrici ni niti enega primerne prostora za gledališko dejavnost. Zaenkrat mu volje in veselja do dela še ni zmanjkalo, čeprav ne ve, kako bo v prihodnje. Letos namerava poučevati gledališko igro štiri ali pet skupin osnovnošolcev, tako da bi vsaka dva meseca pripravili predstavo, večinoma po njegovih idejah. Filip-David Logar si prizadeva, da bi se tudi v Ilirski Bistrici nekoč zgodil poletni teden mladih z gledališkimi, športnimi (tek po mestnih ulicah), filmskimi in koncertnimi prireditvami.

B. Zidarič

RAZSTAVA

Tema in svetloba

V temo in sivino begunskega življenja se tu in tam prebijejo tudi bolj svetle barve, saj jih lahko vidimo na slikah, ki so razstavljene v poletni galeriji trnovskega begunskega centra. Prenovljeni prostori nekdanje vojašnice - od septembra 1992 so postali učilnice osnovne šole za male begunce iz BiH - v teh poletnih mesecih gostijo množico slik, izdelkov iz keramike, risb in knjig. V lanskem letu je bila poletna galerija prvič odprta. Dogodek je vzbudil veliko zanimanja ne samo med domačini, saj so v Trnovo prihajali številni obiskovalci iz Ljubljane in drugih slovenskih krajev, pa tudi iz tujine.

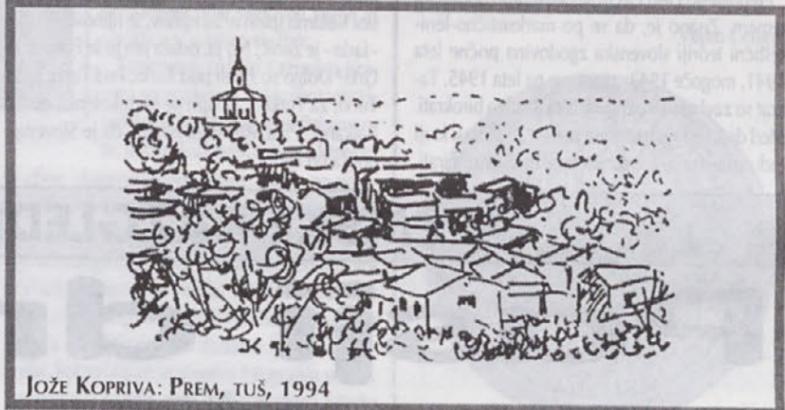
Dragocena izkušnja je vzbudila vrsto kulturnih delavnic v begunskem centru, ki delujejo v okviru Kulturnega vikend programa pri Open society institute - Slovenia, da tudi letos ponovno odprejo vrata svoje galerije in v njej predstavijo delo preteklega šolskega leta: otroške slike, nastale v likovni delavnici pod mentorstvom Dijane Poljak in Radoslava Batagelja, keramike, ki je nastajala skupaj z mentorji iz Siene (Italija), razstavljene so knjige edicije "Runolist" in izdelki literarne delavnice, ki jo vodi pesnik in prevajalec Ismet Bekrić.

Letošnje razstave imajo tudi posebnega in nadvse dragega gosta, bistriškega slikarja Jožeta Koprivo, ki je pred več kot 35. leti prav tako stopil na steze begunskega življenja. Dve leti sta minili od taktat, ko je imel Jože Kopriva v Ilirski Bistrici samostojno razstavo, zdaj pa se predstavlja z risbami, ki jih je pripravil za knjigo Kettejeve poezije "Čuj sanje mi". Obiskovalcem galerije se torej ponuja lepa priložnost,

da si ogledajo tudi originalne risbe, ki jih je večja slikarjeva roka prepojila z ljubeznijo do rojstnega kraja, do starih zidov, do vej, ki se dotikajo oken in do Prema z njegovimi strehami in portali. Risbe niso samo zunanje videnje avtorjevega rojstnega kraja, ampak mnogo več; so odraz njegovih sanj in spominjanja, želje pravzaprav, da bi z eno potezo zaobel vse tisto, kar je videlo oko in tisto, kar se je dotaknilo tpeče duše, ko je skozi goste plasti teme nenadoma in z neskončno radostjo prešla toliko svetlobe.

Tema in svetloba. Ti dve znamenji se v prostorih poletne galerije neprestano prepletata: tema življenjske usode in svetloba duše, otroške in človeške obnem. Barve duše pa so mnogo močnejše od barv teme in sivine v kateri so se znašla mlada bitja, ki si želijo življenja in pravice do prihodnosti. Zato pomeni obisk letošnje poletne galerije v trnovskem begunskem centru tudi občutenje čudežne moči svetlobe in neskončne želje po življenju.

I. B.

JOŽE KOPRIVA: PREM, TUŠ, 1994

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Cartland, B.: Le ljubezen; Zmaga ljubezni; Čisto posebna ljubezen; Francič, F.: Poševni stolp v Pisi; Schnitzler, A.: Poročnik Gustl. Gospodična Else; Tufekčić, A.: Plavalec na drugem bregu Save; Čadež, I.: Modrosti dobre stare mame; Genet, J.: Čudež Vrtnice; Miller, H.: Kolos iz Maroussija; Böll, H.: Irski dnevnik; Felc, J.: Oblast in Venira; Učakar, M.-L.: Viharna pot; Maselj, B.: Oblegana puščava; Slovenski esej; Kveder, Z.: Misterij žene; Quevedo, F. de; Življenjepis lopova; Saint-P., B. de; Pavel in Virginija; James, H.: Bostončanke; Sterle, M.: Stara hiša; Steger, A.: Šahovnice ur; Waller, J. R.: Mostovi Madisona; Zlobec, C.: Ti - jaz - midva; Smeh stoletij; Steinbeck, J.: Polentarska policia; Znamenita pisma; Beaty, D.: Tempelj smrti; Garve, A.: Kralj svetilnika; Walker, L.: Dediščina ljubezni; Peters, J.: Tornado kliče; Meserko, B.: Sanjalšiče.

Strokovna literatura za odrasle

Vanič, Z.: Leteti. Priročnik za letenje z zmajji; Hmeljak, F.: Kameleoni: 1965-1995; Kocbek, M.: Delnice in delniška družba; Leydi, R.: Druga godba; Osredčič, E.: Novi sodobni bonton; Blanchard, K.: Vodenje in enominutni vodja; Katalog poštnih znamk 1994/1995; Lavrič, A.: Pomožne pošte na Slovenskem v Jugoslaviji 1918-1941; Aberšek, B.: Tehnologija in obdelava gradiv; Korošec, P.: Alpski Slovani = Die Alpenslaven; Vrišer, A.: Noša v baroku na Slovenskem; Paternu, B.: Modeli slovenske literarne kritike; Tušak, M.: Slovenska glasba v NOB; Slovenija po letu 1945; Vračarjevič, L.: Obrani se brez strahu; Potočnik, V.: Kalkulacije za podjetnike, obrtnike, trgovce; Ivanuš-B., M.: Kako iskati zaposlitev; Modrej, Z.: Čudež ljubezni; Casson, H. N.: Umetnost govora; Ivačić, I.: Kuharska knjiga; Medved, D.: Najlepše trte na Slovenskem; Lipnik, J.: Leksikon domačih in tujih književnikov; Schiffman, S.: 25 zvižak uspešnih poslovnežev; Cedilnik, D.: Cikcak po pravopisu; Obrtni zakon s komentarjem; Ristin, G.: Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu; Rutar, D.: Freudovi duhovi - filozof proti kapitalizmu; Zakrajšek, S.: Slovensko šolstvo v tranziciji; Starič, P.: Izdelava pravih atomskih

bomb; Housden, R.: Duša in čutnost; Needleman, J.: Denar in smisel življenja; Štravs, A. S.: Baza vrednostnih papirjev; Dover, K. J.: Grška homoseksualnost; Jugovzhodna in južna Evropa; Green, M.: Zakaj se ukvarjati z Jezusom?; Graham, B.: Mir z Bogom; Krajevni leksikon Slovenije; Kos, J.: Na poti v post-moderno; Satir, V.: Družina za naš čas; Čater, D.: Oscar Wilde; Makarovič, G.: Slovenci in čas; Borges, J. L.: Druge raziskave; Geister, I.: Ljubljansko barje; Plato: Država; Eperon, A.: Grški otoki; Musek, J.: Ljubezen, družina, vrednote; Schaubert, J.: Svetniki in godovni zavetniki; Pečjak, J.: Zbogom, cigareta!; Wozniak, J.: Sodobna radiestezija; Žitnik, J.: Orel in koronine med "brusenjem" in cenzuro; Enciklopedija orožja; Kübler, R. E.: O smrti in življenju po njej; Levine, S. R.: Kako uspešno vodimo ljudi; Čas, T.: Zasebno varovanje in pooblastila varnostnikov.

Leposlovje za mladino

Reba, M.: Jaz pa rišem; Lamb, C.: Zgodbe po Shakespeareu; Vandot, J.: Popotovanje naše Jelice; Košuta, M.; Galeb nad žitom; Kuncič, M.: Triglavske pravljice III.; Bitenc, J.: Zlati kamenčki; Oblaček Postopaček; Trije mucini klobučki; Spominčica; Suhodolčan, L.: O medvedku in dečki; Peroci, E.: Nina v čudežni deželi; Novak, B.: Spopad na Rožniku; Kralj, D.: Briši, piši. Na zdravje!; Disney, W.: Racman Jaka; Miki Miška; Knjiga o džungli; Ariela, mala morská deklica; Listje za koale; Jalen, J.: Bobri; Simonovič, I.: Poljub za princeso Kvakiko; Kästner, E.: Dvojčici; Kodrič, N.: Lov na zvezde; Knight, E.: Lassic se vrača; Makarovič, S.: Kam pa kam, kosovirja?; Medena pravljica; Dahl, R.: Odvratne rime; Mal, V.: Sreča na vrhici; Preussler, O.: Mali povodni mož

Strokovna literatura za mladino

Disney, W.: Angleško - slovensko; Corbeil, J. C.: Veliki slikovni slovensko-angleško-nemško-italijanski slovar; Erjavec, F.: Domače in tuje živali; Spence, K.: Glasba: šolska enciklopedija; Guinnessova knjiga rekordov; Snow, A.: Kako deluje pesel; Velika ilustrirana otroška enciklopedija; Whitelaw, I.: Življenje v morju; Vesolje.

Sto let Aljaževega stolpa in Bistričani ob njem

Sto let kraljuje na vrhu Triglava znameniti ALJAŽEV STOLP. S številnimi prireditvami v letu se slovenska javnost s hvaležnostjo spominja Jakoba Aljaža, dovškega župnika, skladatelja in iskrenega rodoljuba, ki je pred stoletjem uspel ohraniti slovenskim planincem in Triglavu slovensko podobo. Za pet goldinarjev je kupil nekaj metrov zemljišča na vrhu Triglava in na svojem postavil legendarni stolp. Načrte zanj je izdelal sam, mladenič prijatelj, kleparski mojster iz Šentvida pri Ljubljani, pa mu je stolp izdelal. Razpisal je prijavitelje in prejeli jih je pet ljudi preneslo na vrh Triglava, kjer so ga sestavili in pridrili. V notranjosti stolpa so lahko našli zavetje štirje Aljaž je vanj namestil tudi tablo z opisi vrhov, ki jih je moč videti s Triglava, pa terometer, barometer, špiritni gorilnik, kositrne kozarce in še tri stolčke. Aljažev stolp na Triglavu je postal slovenski simbol vseh obdobj, ki so sledila, vse do današnjih dni.

Prva fotografija skupine bistriških planincev na vrhu Triglava, posneta 14. avgusta 1939, prikazuje gotovo najstarejša znana domača fotografija z Aljaževim stolpom. Planinski veteran Albin Butinar se še živo spominja, kako so se te dni pred 56. leti odpravili na Triglav. Sprva so se pripravili kreniti na Mangrt. Zanimanje za izlet na Triglav je bilo veliko, zato naj bi jih v Trento zapeljal urar in fotograf Aljažev stolp Bertoldo. Izredno slabo vreme nekaj dni pred načrtovanim izletom pa je prijavitelje odvrnilo od namere. Ostalo je fantov, ki so vztrajali v svoji odločitvi. Prvi dan so se odpravili na vrh Triglava, nato do lokalnim avtobusom čez Predil do vrha. Med potjo so se odločili, da krenejo na vrh Triglava, kar je bila njihova dolgoletna želja. V vrhu so pri ustreznih italijanskih oblasteh dobili dovoljenje za vzpon, saj je čez Triglav potekala meja, sam vrh z ALJAŽEVIM STOLPOM pa je na italijanski strani. S taksijem se je skupina odpravila v Trento, od koder so v Zadnjici vstopili v "mulatiero", planinsko pot, ki jih je vodila čez Tržaške kočice na Dolciču. Tu so prespali v koči, ki so povzpeli na Triglav.

"Je nepozabno!", pravi Albin Butinar. Na vrhu so najavljeno skupino Bistričanov že pričakovali italijanske obmejne milice, ki so se jim predstavili vsilili tudi na obvezni fotografski stolp z ALJAŽEVIM STOLPOM. Vreme tudi ta dan je bilo preveč prijazno. Vračali so se po isti poti, ki so jo prehodavci srečali še z jugoslovanskimi vojniki, ki so varovali svoj del meje. Prav te vojnike je Aljažev stolp pogorje obiskal tudi mladi jugoslovanski kralj Peter II., ki pa ga Bistričani z italijanske strani niso mogli srečati.

Pot na Triglav je bistriške planince tako navdušila, da so ga obiskali že naslednje leto in nato še kdo ve kolikokrat. Že kmalu po osvoboditvi so Bistričani pohiteli na Triglav, da tudi v svobodni domovini opravijo simbolično planinsko dejanje, vzpon na osrednjo slovensko goro. Prvo večjo bistriško planinsko skupino po vojni je na Triglav sredi avgusta 1948 vodil znani gorenski alpinist in gorski reševalec Maks Medija, sicer sorodnik bistriške Pekove družine. V skupini so bili Milo Cubr, Ciril Samsa, Milan Šajn in njegov osemletni sin Zorko, Drago in Ado Muha in še kdo. Do ALJAŽEVEGA STOLPA so se povzpeli iz Mojstrane in doline Vrat čez Prag in Kredarico ter se po dolini Sedmerih jezer in Komarče spustili v Bohinj.

Triglav je postajal vse bolj dostopen. Naslednja večja skupina Bistričanov je krenila nanj že čez tri leta, vodil pa jo je alpinistični pripravnik Rudi Dujmovič. Albin Butinar in Milo Cubr sta bila edina, ki sta bila na Triglavu že pred vojno, pridružili pa so se še Nada Hmeljak, Mara Božič in Marjan Kaučič. Kar dva tedna so planinarili po okolici Triglava, na njegov vrh pa so se povzpeli 15. avgusta 1951. Nada in Albin Butinar se spominjata, da je šlo za pravcato pustolovščino. Številne planinske kočice so bile še iz vojne poškodovane, nekatere so obnavljali, hrane ni bilo moč dobiti nikjer in vse so morali nositi s seboj.

Tradicijo obiska Triglava za veliki šmaren pa Bistričani nadaljujejo tudi danes. 12. in 13. avgusta letos je vrh Triglava obiskala skupina dvanajstih podgorskih planincev. Za izhodišče so si izbrali Rudno polje, v dolino Vrat pa so se vračali čez Prag. V jubilejnem letu je pričakovati, da bo vrh Triglava obiskalo več skupin bistriških planincev in planinskih družin **Vojko Čeligoj**

Bistričani ob Aljaževem stolpu na Triglavu, 14. avgusta 1939. V prvi vrsti z leve: Franc Klemenc, Josip Kos in Fatur (čevljar), v zadnji vrsti: Anton Hodnik, Milo Cubr, Stanko Zadel (Krtačka) in Albin Butinar v "varstvu" italijanskih obmejnih stražarjev. Osmi, vendar neznan Bistričan je fotografiral. Originalni posnetek je za objavo odstopil Lado Čeligoj.

IZ STARIH FOTOGRAFSKIH ALBUMOV

Kazimir Kranjec (1891-1971)

Pričujoči kotichek smo v "Snežniku" namenili domačinom, pa tudi vsem tistim posameznikom, ki jih je življenjska pot pripeljala v Ilirsko Bistrico in so s fotografsko kamero ljubiteljsko ali profesionalno beležili utrip našega kraja in ljudi okrog sebe. Njihov odnos do fotografije kaže, da v njej niso iskali zgolj njene dokumentarne vrednosti, pač pa so želeli izraziti tudi ali predvsem njeno umetniško izpovedno moč. Bodi ta zapis prav njim v hvaležen spomin. Tokrat listamo po fotografskih albumih Kazimirja Kranjca.

Kazimir Kranjec, avtoportret, 1930

Le kdo v Trnovem in Bistrici, pa tudi iz okolice, vsaj iz starejših generacij, ni poznal Mirka Kranjčevega. Bil je izvrsten urar, optik in zaljubljenec v čebelarstvo. Dovolj razlogov torej, da so domačini zahajali h Kranjčevim, odprto hišo na glavni trnovski cesti pri odcepu ceste proti župnijski cerkvi sv. Petra in dalje proti Snežniku. Njegovo največje veselje so bile stare ure, nad katerimi se je sklanjal dobesedno del dneva. Z malimi okroglimi očali, ki jih je nosil skoraj na koncu nosu, je kdaj pa kdaj postal na pločniku pred hišo, se razgledal po glavni cesti in se sprehodil še k čebelnjaku na vrtu za hišo. Postoril je to in ono in se vrnil v hišo. Takega Mirka Kranjca imamo v svojem spominu starejši domačini. Malokdo pa ve, da se je Mirko Kranjčev, uradno zapisan kot Kazimir Kranjec, tudi poklicno ukvarjal s fotografijo in da je bil pri tem dovolj uspešen. Pa pojdemo po vrsti.

Kazimir Kranjec je s še tremi brati izhajal iz učiteljske družine. Rojen je bil v začetku zadnjega desetletja prejšnjega stoletja v Podstenju, kjer je njegov oče, nadučitelj Franjo Kranjec, učiteljeval že deset let. Tu je spoznal vaško dekle, Mirkovo mater in ustvaril družino. Mirkov oče je bil izvrsten učitelj, pred tem pa tudi odlični dijak na reškem učiteljskišči, kjer je zaradi uspešnosti dobival posebno štipendijo zagrebskega nadškofa Juraja Strossmayerja, kar je bila tedaj posebna čast. Franjo Kranjec je v Podstenju služboval polnih 28 let. Na prelomu stoletja je kupil v Trnovem sedanjo Kranjčevo hišo (tedaj št. 2) in jo dal nadzidati. Oče Franjo je za šolanje svojih štirih sinov dobro poskrbel. Vsem je namenil ljubljanske šole.

NAGRADNO VPRAŠANJE

Kdaj je dovški župnik Jakob Aljaž postavil na Triglavu znameniti stolp, ki po njem že sto let nosi naziv ALJAŽEV STOLP? Prvi bralec, ki nam bo sporočil točen datum, bo eno leto brezplačno prejemal naš mesečnik.

ODGOVOR

Ime značilne jedi, ki je ostala še iz časov, ko so bili v Ilirski Bistrici in Trnovem vsako leto štirje veliki semnji in jo lahko še danes dobite v gostilni Perkan, je vedela Vladimira Baša iz Ilirske Bistrice. Šlo je za vampe ali tripe.

Kar štiri leta je bila s sinovi v Ljubljani tudi njihova mati. Skrbela je zanje ter bedela nad njihovim šolskim delom.

Kranjčevemu Mirku je bila namenjena tehnična izobrazba. Bil pa je živahen in družaben mladenič, dovtopen tudi za mnoge kulturne dejavnosti. Po uspešno končani šoli je ostal v Ljubljani še nekaj let. Aktivno je sodeloval v pevskem zboru in dramski skupini. Verjetno se je prav v tem času seznanil tudi s fotografijo in se spoprijel z njenimi skrivnostmi. Navdušen nad možnostmi, ki jih fotografija nudi, si je doma v Trnovem uredil atelje in laboratorij ter odprl fotografsko obrt, ki jo je ohranil vse do začetka prve svetovne vojne in vpoklica v vojaško službo.

Fotografski izdelki Kazimirja Kranjca so predvsem dokumentacijski. Izdeloval je fotografije za dokumente, fotografiral meščanske in kmečke

družine, skupine deklet, fantov, otrok, pa posameznike, vendar vse v tedaj modnih pozah. Njegov skromni atelje z obvezno fotografsko dekoracijo tedanjega časa seveda ni nudil posebnih fotografskih posegov. Pa vendar številne ohranjene fotografije pričajo o umetniški ambiciji njihovega avtorja. Tu so še poskusi dodatne fotografske tehnike, kot toniranje in posebni fotografski učinki. Kazimirjeva hčerka prof. Lilija in njena hčerka Milena radi pokažeta tri očetove fotografske albume, v katere je vložil svoje najbolj uspele fotografije. Ob vsem tem imajo fotografije veliko dokumentacijsko, pa tudi etnološko vrednost.

Po končani vojni se je Mirko Kranjec vrnil domov. V deželo so prišli novi gospodarji. Fotografskega ateljeja ni več obnovil. Odločil se je za precizno mehaniko in z njo za urarstvo, kar je bila njegova osnovna poklicna izobrazba. Nad vrati hiše je na urarstvo opozarjal izvesek velike žepne ure. Pri njem pa ni bilo mogoče samo kupiti dobro uro ali popraviti staro. Znanje fotografije in optike je s pridom izkoriščal, saj je domačinom meril dioptrijo in jim ponujal ustrezna očala. Mlada dekleta so zahajala h Kranjčevim, da jim je stric Mirko z zlato iglo prebodel ušesa. Pa še marsikaj je znal in umel Kranjčev stric. V desnem delu hiše so imeli Kranjčevi tudi "Trgovino z raznim blagom". Njen dvojezični slovensko-italijanski napis je italijanske oblastnike še dolgo bodel v nos.

Zaključimo. Verjetno je bil prav Kranjčev fotografski atelje prvi stalni atelje v Trnovem in Bistrici. Pred njim so obiskovali kraje potujoči fotografi, najpogosteje v času semanjih dni ali praznikov. Za laboratorij so si izposodili temno sobico bližnje hiše in v dobri uri izdelali slike naročnikom. Starejši ljudje pa znajo povedati, da je deloval poklicni fotograf nekaj časa tudi v Kilovčah, o njem pa žal ni podatkov.

Vojko Čeligoj

Hrbna stran zrcala s poslovno reklamo urarja Kazimirja Kranjca. Tudi tiskarska plat te reklame je izjemno tehnično delo.

Kazimir Kranjec: Dekle iz okolice Ilirske Bistrice, okrog 1910

Občina
Ilirska Bistrica

MLINOTEST
PEKARNA
Ilirska Bistrica

dekorativne in obstojne
zidne obloge
v imitaciji različnih
vrst lesa

lesonit
lesno kemična industrija, p.o.
ilirska bistrica, nikole tesle 11
tel.: 067/41-241, fax: 067/41-433

transport
terminal
ilirska bistrica

TRGOVINA
Z GRADBENIM MATERIALOM
PODBEŽE 39 - ZALCI
66250 IL. BISTRICA
tel. 067/82-402, fax. 067/81-285

TRGOVINA "BOŠTO"
BAZOVIŠKA 4a
66250 IL. BISTRICA (za GG)
tel. 067/42-123

NOVO - NOVO - NOVO

Po naročilu izdelujemo:
POLICE, STOPNICE,
TLAKE, PULTE, ŠANKE ...
IZ MARMORJA IN GRANITA

keramika • eleganca • kvaliteta

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 66250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

TOURIS

Vojkov drevored 14, 66250 Ilirska Bistrica

Najem in prodaja prostorov za:

- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

BMD INŽENIRING
Ilirska Bistrica

PIVKA
perutninski kombinat
Neverke 30
66256 KOŠANA

30% NIŽJE CENE!

Ugodna prodaja konzumnih-jedilnih jajc
vseh kategorij in velikosti. Dobite jih v
naši AGRO TRGOVINI na Kalu
od 22. 6. 1995 dalje.

Cene glede na velikost: od 4 - 13 SIT

GOZDNO GOSPODARSTVO
POSTOJNA

primorje
ajdovščina

ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
66250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE
IN
UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

PUR PLATEX

d.o.o.

Gradišče 51, 66243 Obrov, tel: 066/88-016, fax 066/88-033

Sedežna garnitura: **ŽANA**

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	70.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	35.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	18.000 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	9.000 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	4.500 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%.
Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite "GA commerce", Bazoviška 40,
Ilirska Bistrica, tel/fax: 067/81-297

Snežnik

UREDNIŠTVO

66250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošljete na naslov:

V _____, dne _____

podpis: _____

NOGOMET

NK Transport v osmini finala Pokala Nogometne zveze Slovenije

V tekmi šestnajstine slovenskega pokala je NK Transport v gosteh (6. avgusta) pri mariborskem klubu NK Železničar, članu II. lige, nepričakovano slavil zmago z 2 : 1 in se uvrstil v nadaljnji krog tekmovanja. V četrtek, 24. avgusta, je bil v Murški Soboti opravljen žreb parov osmine finala. NK Transport bo gostil prvoligaško moštvo NK Mura v sredo, 20. septembra. V vodstvu kluba upajo, da bodo tekmo odigrali že na preurejenem igrišču Športnega kompleksa Trnovo.

NK Transport nastopa v sezoni 1995/1996 s petimi ekipami. Tekmovanje v novi prvenstveni sezoni se je za člansko in mladinsko moštvo že začelo, v začetku septembra pa bodo v ligaških tekmovanjih nastopile tudi ekipe kadetov, starejših in mlajših dečkov. Člansko moštvo je v prvem krogu III. lige gostovalo v Novem mestu in izgubilo proti domači ekipi ETANA z rezultatom 1 : 2 kljub temu, da so Bistričani vodili z 1 : 0. Na žalost številnih navijačev, ki jih spremljajo doma, so morali tekmo 2. kroga

odigrati v Postojni. V nedeljo, 27. avgusta, so tako gostili ekipo LIME. Rezultat tekme je bil 4 : 0 (3 : 0) za NK Transport. Naslednji, tretji krog, bo ekipa odigrala v gosteh proti tradicionalno neugodnemu tekmeču iz sosednje Kozine.

Mladinsko moštvo je prvi krog II. mladinske lige - zahod odigralo v soboto, 26. avgusta, proti lanskemu prvoligašu, ekipi NK SOLINAR iz Pirana. Mladinci so se po ostri, na trenutke celo grobi igri gostiteljev vrnili domov s porazom 0 : 4. **Zdravko Debevc**

Kljub pomanjkanju sredstev se s prostovoljnimi delom članov in s pomočjo nekaterih sponzorjev na igrišču v Trnovem pospešeno dograjuje slačilnice in postavlja ograjo po zahtevanih normativih za nastopanje v III. ligi. V klubu so najbolj razočarani nad dejstvom, da jim je Občinski svet Občine Ilirska Bistrica zavrnil vlogo za pomoč (potrebovali bi približno 4 milijone tolarjev pri vrednosti del v višini 15 milijonov tolarjev!) in mu predlagal, naj se za pomoč obrne na Športno zvezo Ilirska Bistrica, ki klubom deli sredstva za športno dejavnost. Verjetno pa člani občinskega sveta niso bili seznanjeni z dejstvom, da Športna zveza Ilirska Bistrica iz proračunskih sredstev sofinancira predvsem dejavnost, za športne objekte pa lahko letno nameni le okoli 5% proračunskih dotacij. Letos bi to v najboljšem primeru pomenilo pol milijona tolarjev, vendar je že realizirano posojilo BALINARSKEMU KLUBU ZABIČE za gradnjo balinarske hale v višini enega milijona tolarjev. Ker kaže, da bo dotacija iz proračuna za dejavnost manjša kot je bilo planirano, bo moral BALINARSKI KLUB ZABIČE vrniti znaten del sredstev.

• Na kompleksu objektov s takšno ponudbo in lokacijo se lahko organizira tudi druge množične prireditve, koncerte itd.

• Razširjena lokacija bi dolgoročno pomenila rezervacijo oziroma določitev lokacije za športni center mesta in občine, športni in drugi objekti pa bi se lahko gradili v okviru razpoložljivih finančnih sredstev oziroma zmožnosti in potreb uporabnikov ter občine.

Glede na omenjena dejstva in ob upoštevanju čimveč strokovnih mnenj predlaga Izvršni odbor Športne zveze Ilirska Bistrica, da se sprejme A varianta UN Trnovo, ki predvideva razširjeno lokacijo športnih površin (Športni center Trnovo).

In še kakšen argument ZA bi se dalo dodati ob razumevanju problematike in potreb športa v našem okolju. Končno bo vse, za kar se bomo odločili in kar bomo naredili, ostalo mladim generacijam za nami.

Zdravko Debevc

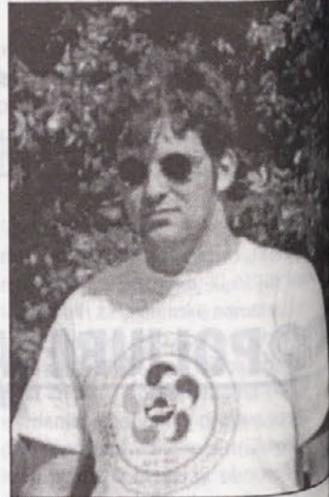
STRELSTVO

Državni rekord Andraža Lipolta na evropskem prvenstvu v trapu

V prejšnji številki Snežnika smo poročali o Andraževih rezultatih, ki jih je dosegel na tekmah svetovnega pokala in svetovnega prvenstva. Tokrat poudarjamo njegove dosežke z evropskega prvenstva, ki je bilo od 26. do 28. julija v Lahtiju na Finskem.

Andraž se je kot član slovenske reprezentance v posamični konkurenci uvrstil na 32. mesto skupaj z enajstimi drugimi strelci. V članski konkurenci je nastopilo 83 tekmovalcev iz skoraj vseh evropskih držav. Andraž je zadel 118 golobov, kar je nov državni članski rekord. 348 golobov, moštveni seštevek slovenske reprezentance, je bilo dovolj za 18. mesto med 25. uvrščenimi. Upoštevali so se rezultati še preostalih dveh slovenskih reprezentantov, Vilfana in Strmoleta.

Zdravko Debevc

Andraž Lipolt, novi državni članski rekord v streljanju na glinaste golobe

ŠPORTNI OBJEKTI

Za športni center v okviru Ureditvenega načrta Trnovo

Izvršni odbor Športne zveze Ilirska Bistrica je na 5. seji v petek, 25. avgusta, poleg ostalih točk dnevnega reda obravnaval tudi dokumentacijo za Ureditveni načrt Trnovo s poudarkom na športnih površinah. V razpravi so se izoblikovale naslednje bistvene pripombe in ugotovitve, s katerimi bo seznanjena tudi občina pri javni obravnavi ureditvenega načrta.

• Občina in mesto Ilirska Bistrica potrebujeta večnamenski športni center za zadovoljevanje rekreativne in tekmovalne dejavnosti. Mesto z okoliškimi kraji ima okoli 7.000 prebivalcev. Na tem območju je večina klubov in društev (30), ki bi del ali večino programov izvajala na teh objektih.

• Upoštevati je treba tudi potrebe občanov, ki niso člani društev, pa že sedaj uporabljajo posamezne športne površine. Zagotoviti pa bi tudi igralne površine za otroke in mladino, ki jih, razen na tej lokaciji, za območje Trnovega, Gabrja, Stanovanjske soseske S-13, Rečice itd. ni.

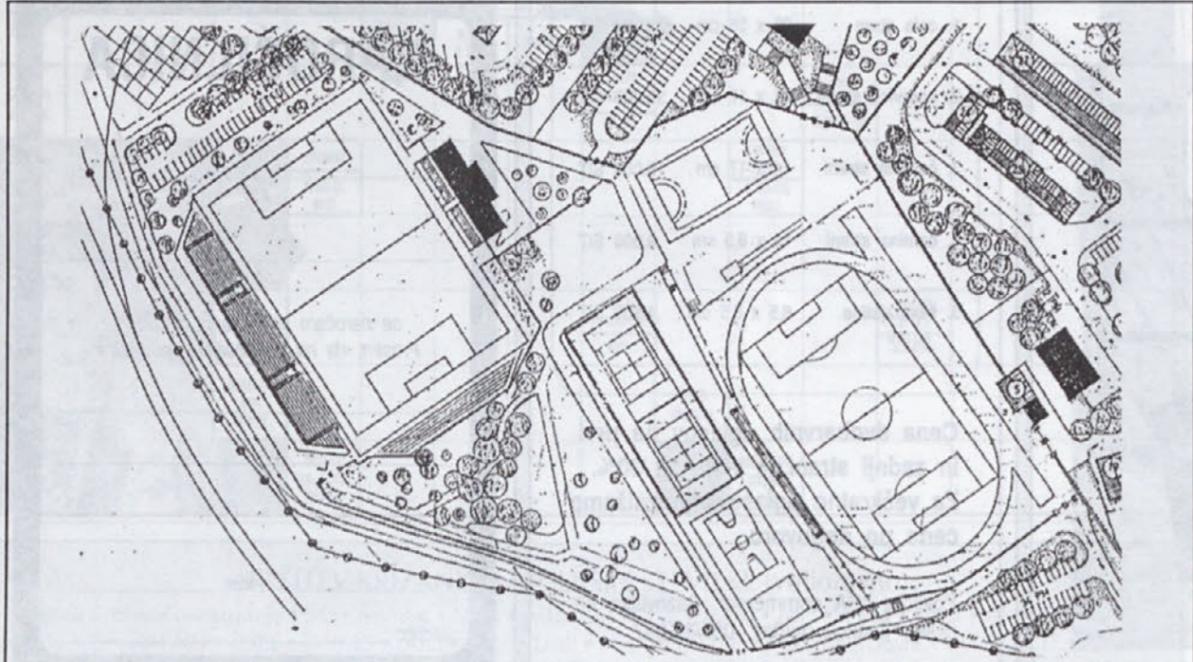
• Več kot polovica objektov je že zgrajenih. Športna zveza Ilirska Bistrica (prej ZTKO) in klubi so te objekte uporabljali in tudi vzdrževali že od izgradnje na podlagi pogodbe s tedanjo jugoslovansko vojsko (JLA). Obstoječe športne objekte bi bilo treba le obnoviti in redno vzdrževati.

• Nujno bi bilo treba preseliti lokacijo nogometnega igrišča na Partizanskem

hribu, saj je vse bolj moteč objekt za Dom starejših občanov in tudi za vse več sosedov. Športnega objekta na tej lokaciji ni mogoče adaptirati za višji nivo tekmovanja zaradi omejenega prostora.

• V trnovskem športnem centru bi bilo smotno urediti glavno in pomožno nogometno igrišče v sklopu drugih športnih površin, navsezadnje tudi zaradi vzdrževanja. Ob dejstvu, da je eno nogometno igrišče že na tej lokaciji, je za kompleks nogometnih in drugih igrišč edino primerna razširjena lokacija. Del investicijskih sredstev bi občina lahko zagotovila s prodajo igrišča na Partizanskem hribu.

• V sklopu razširjene lokacije bi se lahko uskladilo športne interese in potrebe po prostorih za trgovske, gostinske in uslužnostne dejavnosti pod tribunami (približno 3000 m²). Primeri takih rešitev v interesu vseh so na podobnih objektih v Kopru, Izoli, Sežani itd. Obe ponudbi bi se dopolnjevali in bi poživili dejavnost kompleksa.

Skica predloga oziroma ene od variant Športnega centra Trnovo, ki ga podpira Izvršni odbor Športne zveze Ilirska Bistrica.

KOLESARSTVO

Prva zmaga mladih kolesarjev

KOLESARSKO DRUŠTVO BISTRICA si je pod strokovnim vodstvom Milana Roliha zastavilo dolgoročni cilj, da doseže vrhunske športne rezultate le, če začnejo trening z mladimi in perspektivnimi kolesarji ter jih pripravljajo tudi za tekmovanja že v mlajših kategorijah.

Vsakodnevni treningi in nastopi na mnogih kolesarskih tekmah v letošnji sezoni so pokazali, da lahko klub upravičeno računa na dobre rezultate mladih kolesarjev. Na tekmah v gorskem kronometru posamezno za dečke v Kamniku (sobota, 12. avgusta) je Klemen Vičič dosegel prvo zmago za društvo v svoji kategoriji.

Bistriški kolesarji so se dobro odrezali tudi na tekmah za državno prvenstvo. Na tekmah

v kronometru 3. junija v Kranju je Matjaž Bajc dosegel v kategoriji mlajših mladincev 21. mesto izmed 69 kolesarjev. Rok Lesjakovič je bil 22. v kategoriji starejših mladincev (37 tekmovalcev). Na dirki za cestno prvenstvo v Ptujju (nedelja, 20. avgusta) je bil Matjaž Bajc dvajseti, tekmovalci pa so dobili 82 kolesarjev.

Zdravko Debevc

Dirka mlajših mladincev v Novi Gorici

ODMEVI

V julijski številki Snežnika gospod Zdravko Debevc poroča o letošnji uspešno izvedeni šoli v naravi. Prispevek zaključuje z največjim "problemom" - obiski staršev.

Mogoče bi bilo dobro, da bi vodstvo razmislilo ne le o odsvetovanju obiskov staršev, temveč tudi o zamenjavi stalnih sodelavcev tega programa. Morda na otroke negativno vpliva tudi to, da imajo nekateri s seboj svoje otroke. Meni na primer še na misel ne pride, da bi svoja otoka peljala s seboj v službo.

Marina Šestan, Kuteževo 2d

Snežnik

Naslov uredništva:
Bazoviška 40, 66250 Ilirska Bistrica
tel. 067/81-297, tel/fax. 067/41-124
Ustanovitelj: Borislav Zejnulović
Izdajatelj:
"GA commerce", Bazoviška 40
Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zejnulović
Uredniški odbor:
Dimitrij Bonano, Vojko Čeligoj,
Zdravko Debevc, Franc Gombac,
Ivko Spetič /predsednik/, Sergij
Urednik, novinar in lektor:
Branko Zidarič
Tehnični urednik: Raymond Fabjan
Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica
Naklada: 1300 izvodov